

Cuprins

Cuvânt înainte	15
Capitolul I. CALITATEA ÎN PREZENT și VIITOR.....	17
1.1. Calitatea în prezent.....	17
1.1.1. Carta Europeană a Calității	18
1.2. Calitatea în viitor	19
1.2.1. Dimensiuni și resurse ale viitorului calității.....	21
1.2.2. Preocupările României în domeniul calității la integrarea în U.E.	24
Capitolul II. ASPECTE TEORETICE ALE CALITĂȚII	27
2.1. Originile mișcării calității	27
2.2. Contribuțiile calitologilor americani și japonezi	28
2.3. Conceptul de calitate. Sensuri și concepte noi.....	32
2.4. Rolul clientului în calitate. Calitatea percepută de client	34
2.5. Evoluția modului de organizare a calității. Orientări și curente	42
Capitolul III. CULTURA și ETICA CALITĂȚII	51
3.1. Cultura calității	51
3.1.1. Nevoia de calitate.....	52
3.1.2. Construirea culturii calității. Modelul Juran	54
3.1.3. Etapele transformării culturii existente într-o cultură-calitate	56
3.1.4. Modalități de creare a culturii calității	58
3.2. Relația dintre calitatea totală și etică.....	59
3.2.1. Calitatea Totală și sistemul de valori.....	60
Capitolul IV. MOTIVAREA și INSTRUIREA PERSONALULUI PENTRU CALITATE.....	62
4.1. Motivarea pentru calitate	63

4.2. Instruirea și calificarea personalului	66
4.3. Sensibilizarea față de calitate și instruirea în domeniul calității	67
4.3.1. Pregătirea managementului la vârf.....	73
4.3.2. Pregătirea managementului de mijloc pentru calitate.....	74
4.3.3. Pregătire supraveghetorilor.....	75
4.4.4. Pregătirea celorlalți angajați	77
Capitolul V. POLITICA CALITĂȚII. TIPURI DE STRATEGII	82
5.1. Aspecte teoretice privind politica calității.....	82
5.2. Elementele componente ale politicii calității.....	85
5.3. Tipuri de strategii manageriale în domeniul calității.....	86
5.4. Practicile japoneze și cele din țările vestice privind controlul calității.....	91
Capitolul VI. ORGANIZAREA CALITĂȚII.....	93
6.1. Personalul și structura organizatorică.....	93
6.2. Stabilirea responsabilităților	93
6.3. Funcția calității și managerul ei	95
6.4. Consilii, comitete și echipe	96
6.5. Principii generale de organizare a calității	98
6.6. Crearea mediului pentru participare.....	101
6.7. Comportamentul managerial.....	101
6.8. Organizarea funcției calității.....	102
6.9. Rolul serviciului calitate	104
6.10. Grilele de responsabilități.....	105
6.11. Noi orientări în organizarea funcției calității	107
Capitolul VII. DEZVOLTAREA UNUI SISTEM DE MANAGEMENT AL CALITĂȚII	109
7.1. Responsabilitatea pentru calitate	109
7.2. Etapele dezvoltării unui sistem de management al calității.....	110
7.3. Esența standardelor internaționale ale calității din familia ISO 9000:2000	111
7.4. Principiile generale ale managementului calității	112

7.5. Scopul sistemului de management al calității	113
7.6. Rolul managementului la vârf în cadrul sistemului de management al calității.....	115
7.7. Relația dintre sistemul de management al calității și managementul organizației	115
7.8. Modulele de implementare a sistemului de management al calității.....	117
7.9. Documentația sistemului de management al calității	117
7.10. Avantajele standardelor internaționale ISO 9000: 2000.....	120
7.11. Relațiile dintre sistemul de management al calității și modelele de excelență (TQM).....	122
Capitolul VIII. AUDITUL CALITĂȚII.....	124
8.1. Conceptul și tipurile de „audit”	124
8.2. Etapele principale de efectuare a auditului de produs/serviciu, de proces și de sistem calitate	125
8.3. Tehnici de comunicare în timpul auditului	127
8.4. Pregătirea și certificarea auditorilor calității în U.E. și în România.....	128
Capitolul IX. CERTIFICAREA ȘI ACREDITAREA.....	131
9.1. Concepte	131
9.2. Certificarea în U.E. a produselor și serviciilor. Modalități, avantaje, mărci, organisme.....	132
9.3. Certificarea în U.E. a sistemului de management al calității. Avantaje, costuri, promovare	134
9.4. Sistemul de certificare și acreditare în România. Reglementări, organisme (RENAR, ASRO), și mărci.....	136
Capitolul X. CALITATEA TOTALĂ.....	141
10.1. Concepte, relații, evoluții	141
10.2. Elementele-cheie ale calității totale	144
10.3. Obiectivele calității totale	145
10.4. Relația calitate totală – productivitate – profit	148
10.5. Aspecte teoretice și practice privind calitatea totală: componente, principii, necesitate obiectivă, ipostaze, cultură, avantaje, modalități de abordare	149

10.6. Implementarea calității totale: direcții etape, diagnosticarea calității, formarea consiliului calității, limite	155
10.7. Principiile de bază pentru succesul calității totale, formulate de Armand V. Feigenbaum	159
10.8. Calitatea totală și implicațiile ei economice și sociale.....	163
Capitolul XI. MANAGEMENTUL CALITĂȚII TOTALE (TQM)	170
11.1. Concepte, obiective, principii	170
11.2. Conceptul TQM în viziunea lui Crosby	176
11.3. Principiile generale ale TQM	180
11.4. Necesitatea obiectivă a implementării TQM	185
11.5. Valorile TQM și acțiunile necesare pentru sprijinirea acestora.....	188
11.6. Factorii critici de succes ai TQM.....	190
11.7. Criticile aduse TQM	195
Capitolul XII. EVOLUȚIA TQM ȘI PRINCIPALII SĂI PRECURSORI	197
12.1. Contribuțiile de seamă ale calitologilor americani și japonezi	197
12.2. Caracteristicile principalelor stadii parcurse de TQM în diferite organizații	205
Capitolul XIII. IMPLEMENTAREA TQM	213
13.1. Etape, analize și problemele implementării.....	213
13.2. Un model posibil al TQM (Thomas Berry).....	217
13.3. Piramida TQM	219
13.4. Testarea TQM pe un eșantion de probă.....	221
13.5. Principalele etapele premergătoare începerii procesului TQM.....	223
13.6. Implementarea TQM la nivelul întreprinderii după faza de testare.....	226
13.7. Valori, avantaje, deficiențe ale TQM.....	229
13.8. Cum se apără managerii de TQM (Studiu de caz)	230
Capitolul XIV. PLANIFICAREA CALITĂȚII.....	234
14.1. Analiza preliminară a planificării calității.....	234
14.2. Principalele activități și etape ale planificării calității.....	237

Capitolul XV. ECHIPELE DE ÎMBUNĂȚĂȚIRE A CALITĂȚII.....	242
15.1. Echipele de îmbunătățire a calității: formare, reguli, proiecte.....	242
15.2. Metodologia de rezolvare a proiectelor	245
15.3. Modalitățile de sprijinire a echipei de îmbunătățire a calității	246
15.4. Strategii de focalizare	246
15.5. Cercurile calității. Reguli de funcționare.....	247
Capitolul XVI. CONDUCEREA CALITĂȚII LA NIVEL COMPARTIMENTAL	250
16.1. Lanțul calitativ al activităților dintre compartimente.....	250
16.2. Sistemul de rambursare în lanțul calității	252
16.3. Aplicarea conceptului „P.E.V.A” a lui Deming la nivel compartimental	253
16.4. Avantajele conducerii calității la nivel compartimental.....	255
16.5. Analiza calității la nivelul compartimentelor (departamentelor).....	256
Capitolul XVII. IMPLICAREA MANAGERULUI ÎN TQM	259
17.1. Acțiunile specifice de sprijinire utilizate de manageri	259
17.2. Stilul de conducere specific TQM. Atitudini manageriale.....	261
17.3. Împuternicirea angajaților, cheia către succesul TQM	263
17.4. TQM – o nouă dimensiune a afacerilor.....	267
Capitolul XVIII. TQM ÎN SERVICII.....	271
18.1. Concepte, principii	271
18.2. TQM în organizațiile prestatoare de servicii. Modelul în 3 etape	274
18.3. Evaluarea calității serviciilor, „Casa Calității”, instrumente, standarde de calitate	279
18.4. TQM în serviciile din turism.....	284
18.4.1. Însemne ale calității în turism	285
18.4.2. Exemple de non-calitate a serviciilor din turism.....	286
18.4.3. Calitatea în turismul european	289
18.4.4. HACCP în asigurarea calității alimentelor. Concept, principii	292
18.5. TQM în serviciile educaționale.....	294

18.5.1. Particularitățile serviciilor educaționale	294
18.5.2. Învățământul și clienții săi.....	295
18.5.3. Politica calității în educație	296
18.5.4. Planificarea strategică a calității în educație	296
18.5.5. Imagine, misiune, valori și obiective	297
18.5.6. Analiza S.W.O.T. (Puteri, Slăbiciuni, Oportunități și Amenințări).....	299
18.5.7. Factorii critici ai succesului în educație	300
18.5.8. Planul strategic. Planuri de acțiune	301
18.5.9. Ciclul de viață instituțional	303
18.5.10. Caracteristicile instituțiilor educaționale tradiționale și cele în care s-au introdus principiile TQM	304
18.5.11. Managementul instituțiilor educaționale de calitate.....	307
18.5.12. Împuternicirea profesorilor	309
18.5.13. Nevoia de calitate în învățământul superior	309
18.5.14. Cultura calității în educație	311
18.5.15. Studenți cu „zero defecte”	313
18.5.16. Munca în echipă pentru calitate în educație	315
18.5.17. Evaluarea calității în educație.....	316
18.5.18 Relația dintre TQM și cultura instituțională din universități.....	319
18.5.19. Instruirea în domeniul calității la nivel universitar	320
18.6. TQM în serviciile bancare	321
18.6.1. Aspecte generale privind calitatea serviciilor bancare	321
18.6.2. Criteriile de calitate avute în vedere de către clienți la alegere unei bănci	322
18.6.3. Calitatea serviciilor bancare în relație cu legislația	324
18.6.4. Unele căi de îmbunătățirea calității serviciilor bancare	325
18.7. TQM în serviciile de sănătate /38/.....	325
18.7.1. Concepte și principii	325
18.7.2. Indici și indicatori de evaluarea calității	327
18.7.3. Metode și instrumente de evaluare și îmbunătățire a calității.....	328
18.7.4. Bariere la implementarea TQM în unitățile de îngrijirea sănătății	329
18.8. Metode de monitorizare și control ale performanței calității serviciilor	330

Capitolul XIX. PREMIILE CALITĂȚII	332
19.1. Premiile calității – criterii ale competenței. Scurt istoric	332
19.2. Premiul Japonez pentru calitate W.E. Deming	334
19.3. Premiul American pentru Calitate „Malcom Baldrige”	334
19.4. Premiul European pentru Calitate	335
19.5. Premiul Român pentru Calitate „J.M. JURAN”	336
19.6. Analiza comparativă a premiilor pentru calitate	340
Capitolul XX. RELAȚIILE: TQM – MARKETING; TQM – BENCHMARKING; TQM – REENGINEERING	341
20.1. Calitatea în marketing	341
20.2. Conflictul de paradigmă între marketing și TQM.....	343
20.3. Avantajele relației dintre marketing și managementul calității totale.....	346
20.4. Relația TQM – Benchmarking	347
20.5. Relația TQM – Reengineering.....	350
Capitolul XXI. CALITATEA URMĂRITĂ LA CLIENT.....	352
21.1. Necesitatea urmăririi calității la utilizator	352
21.2. Urmărirea calităților produselor la client prin „service”	353
21.3. Menținerea contactului furnizor-client.....	356
21.4. Întreținerea produselor	357
Capitolul XXII. COSTURILE CALITĂȚII.....	361
22.1. Categoriile de costuri	361
22.2. Analiza costurilor calității.....	363
22.2.1. Analiza costurilor calității la producător	363
22.2.2. Analiza costurilor calității la utilizator	366
22.2.3. Evaluarea eficienței sistemului de management al calității	369
22.2.4. Determinarea costurilor calității.....	371
22.2.5. Bilanțul calității	371
22.2.6. Indicii costurilor calității	375
22.2.7. Optimizarea costurilor calității.....	375

Capitolul XXIII. METODEDE ȘI TEHNICI UTILIZATE ÎN TQM	380
23.1. Instrumentele clasice ale calității	380
23.1.1. Diagrama Pareto.....	380
23.1.2. Diagrama „cauză-efect”	381
23.1.2.1. Diagrama CEDAC – Cause and Effect Diagram with the Addition of Cards.....	382
23.1.3. Diagrama de corelație	383
23.1.4. Fișele de colectare a datelor.....	384
23.1.5. Grafice	384
23.1.6. Histograma.....	384
23.1.7. Stratificarea	385
23.1.8. Fișa programului procesului de decizie	385
23.1.9. Diagrama matrice.....	386
23.1.10. Diagrama „săgeată”	387
23.1.11. Diagrama „arbore”	387
23.1.12. Graficul „radar”	389
23.1.13. Grafice sincrone	390
23.1.14. Listă de verificare (check list)	391
23.2. Instrumente noi utilizate în TQM	391
23.2.1. Diagrama de afinitate	391
23.2.2. Diagrama de relații.....	392
23.2.3. Diagrama deciziilor de acțiune.....	393
23.2.4. Analiza factorială a datelor.....	393
23.3. Alte instrumente folosite în TQM	394
23.3.1. Brainstorming	394
23.3.2. AMDEC – Analiza modurilor de defectare, a efectelor și criticității lor	394
23.3.3. Analiza câmpului de forțe	396
23.3.4. Benchmarking	397
23.3.5. Diagrama fluxului – FFlowchart – graficul de evoluție a acțiunilor.....	397
23.3.6. Metodele Taguchi.....	397

23.3.7. Șase sigma	398
23.3.8. Nominal Group Technique	399
23.3.9. PDCA. Ciclul lui Deming.....	399
23.3.10. Kaizen.....	400
23.3.10.1. Cinci DE CE? – „5 Why” metodă inventată de Toyota Company.....	400
23.3.10.2. Cinci S - campania celor 5 S - bunul simț în acțiune.....	400
23.3.10.3. Cinci M.....	400
23.3.11. Poka-yoke	401
23.3.12. Votul ponderat.....	401
ANEXE	403
Anexa 1. Glosar cu termeni utilizați în TQM.....	403
Anexa 2. Reprezentări grafice privind relația dintre conceptele de bază folosite în TQM.....	422
Anexa 3. Procedura de evaluare a rezultatelor întreprinderilor în cadrul premiului japonez pentru calitate „Deming”	425
Anexa 4. Criteriile de evaluare pentru acordarea premiului național pentru calitate „Malcom Baldrige“ (SUA)	427
Anexa 5. Criteriile de evaluare a calității în cadrul premiului francez	428
BIBLIOGRAFIE	430